

Kuusenkerkkä, keruuohjeet

Kuusi (*Picea abies*) on lähes koko Suomessa kasvava havupuu, josta kerättävät kerkät ovat kuusen oksien uutta kasvua eli **nuoria, pehmeitä, vaaleanvihreitä vuosikasvaimia**. Lyhyehkö, noin 2-3 viikon mittainen kerkkien keruu aika ajoittuu **touko-kesäkuulle**, jolloin nuori kerkkä erottuu hyvin tummanvihreistä vanhoista oksista. Kasvu alkaa Etelä-Suomesta ja etenee vähitellen pohjoiseen. Keruu aika vaihtelee myös vuosittain sääolojen mukaan.

Kerkkä kasvaa pituutta kasvukauden edetessä, kerättäessä ne ovat yleensä 1,5-7,0 cm:n mittaisia. Kerkkä voi olla monen muotoinen, pitkulainen tai pörheä. Muun muassa kasvupaikka vaikuttaa kerkän kasvuun ja muotoon. Kerkän muodolle ja pituudelle voidaan asettaa laatuvaatimuksia käyttötarkoituksen mukaan. Kasvukauden edetessä **kerkkä alkaa puutua ja maku muuttua kitkeräksi, jolloin se ei ole enää kelvollinen kerättäväksi**.

Kuusenkerkkien keruuseen tarvitaan **maanomistajan lupa**. Hyviä keruukohteita ovat viljavien kasvupaikkojen **varttuneet kuusentaimikot**. Keruun mahdollisia vaikutuksia kuusien kasvuun voidaan minimoida **keräämällä kerkkää rajatusti, esimerkiksi vain 0,5-2,0 metrin korkeudelta, jättämällä latvaosat keräämättä** sekä pitämällä keruussa väli vuosi samalla kohteella. Alle 2 metrin mittaisista kuusista kerkkiä ei tulisi kerätä lainkaan.

Kuusenkerkkiä käytetään muun muassa siirapin valmistukseen, juomiin, mausteeksi ja erityisesti nuoria 1,5-3,0 cm:n kerkkiä sellaisenaan annoskoristeena ja salaateissa. Kerkkiä käytetään lisäksi kosmetiikassa ja rohdoksina. Hartsiallergisille kuusenkerkkätuotteet voivat aiheuttaa oireita.

Huolehdi käsien ja välineiden puhtaudesta

Kerkkiä kerätään aina kädet pestyinä ja puhtaita käsineitä käyttäen. Kerääjä ei saa käyttää hyttyskarkotteita tai vastaavia kemikaaleja, jotka voivat päätyä kosketusten kautta kerättäviin kerkkiin.

Keräämistä varten varataan puhdas, elintarvikemuovia oleva, mieluiten laakea astia. Keruuvakan voi myös suojata elintarvikekelpoisella materiaalilla. Astia olisi hyvä saada vyötäisille siten, että molemmat kädet vapautuvat keruuseen. Keruun yhteydessä astiaa on pyrittävä suojaamaan siten, ettei joukkoon päädy liikaa roskaa.

kuva: Arctic warriors

Keruu viljavien maiden kuusentaimikoista

Keruu kohteeksi kannattaa valita noin 4-8 -metrinen varttunut kuusentaimikko, joka ei ole vielä sulkeutunut, jolloin alaoksat saavat valoa ja tuottavat kerkkää. Kasvu lähtee nopeasti liikkeelle aurinkoisilta alueilta, joten keruu kannattaa aloittaa niiltä ennen varjopaikkoja.

Kerkiä kerätään **vain terveistä puista ja puhtailta alueilta kuten riittävän etäältä teistä**. Sienitaudeista esimerkiksi kuusensuopursuruoste aiheuttaa nuorten versojen kellastumista. Jos kerkissä on **hyönteisten vaituksia, ruskeuttumista, paleltumia tai pihkavuotoa, niitä ei pidä kerätä**.

Kerkiä kerätään käsin nyppimällä kerkän juuresta. Myös saksia voidaan käyttää. Kerkän päähän mahdollisesti jääneet silmujen kehittymistä suojanneet **ruskeat huput poistetaan** esimerkiksi ravistelemalla oksia kevyesti. Kerättyjä kerkiä **ei saa painella tai tiivistää astiassa**, koska silloin ne voivat rikkoontua tai alkaa lämmetä.

Viileässä säilyttäminen tärkeää

Keruuastia voidaan välillä tyhjentää laakeaan astiaan kuten varjoisassa paikassa olevaan puhtaaseen pahvilaatikkoon. Välivarastoinnissa voi käyttää esimerkiksi maastoon tuotuja kylmävaraajilla ("kylmäkalle") jäähdytettyjä styrox-tai termolaatikoita. Kerkät pitää saada keruun jälkeen tuoreina nopeasti viileään, jotteivät ne ala lämmetä ja pilaantua.

Keruun jälkeen kerkkääriä punnitaan, puhdistetaan roskista sekä pakataan toimitustavan ja käyttötarkoituksen vaatimalla tavalla. Kerkiä voidaan säilyttää tuoreena viileässä, pakastettuna tai joissain tapauksissa myös kuivattuna.

kuva: retkipaikka.com

kuva: metsänemanta.fi

4H ottaa vastaan keväällä 2020 hyvälaatuista ja puhdasta samana päivänä kerättyä kuusenkerkkää max.7cm (ei puutunutta) ja n. 1,5-2kg "Liha pakaste pusseihin"-pakattuna. Kerkistä ilmat pois puristettuna ja esim.nippusiteellä suljettuna. Sulkemiseen ei saa käyttää rautalankaa tms.rautaa sisältävää! Huom! Littana paketti-ei könttäpallona.